ВИХОВАННЯ ЗВИЧОК У ДІТЕЙ

Мета: ознайомити батьків з особливостями формування звичок у дітей від 3-х до 4-х років.

ХІД КОНСУЛЬТАЦІЇ

І. Поняття «звичка», «навичка» та «вміння»

Особлива складність виховання в тому, що його помилки, неправильність є помітними не відразу. Звички виникають у дитинстві разом з навичками й уміннями. Навички (автоматизація дії) дитина отримує щоденно. Звичка – потреба виконувати певну дію так, як навчили (тихо причиняти двері, вітатися, читати, прибирати за собою іграшки, посуд тощо).

Навичка прокладає шлях звичці, полегшує її виникнення: дитина, навчившись грати, організовує собі дозвілля; навчившись володіти голкою, набуває звички бути акуратним; навчившись готувати, - звичку забезпечувати себе сніданком, вечерею.

Багато поганих звичок виникають через неправильно закріплені або погано засвоєні навички (наприклад, звичка неправильно тримати олівець, неправильно говорити).

Коли і в якій послідовності виникають нові звички? Виховувати звички потрібно починати якомога раніше.

ІІ. Виховання звичок

До 4-5 років у дитини виникає безліч звичок, що стихійно склалися, іноді впливають на здоров’я дитини (не їсть, хоча голодна, оскільки звикла до певного смаку їжі; не може заснути, оскільки порушені звичні умови засинання тощо). Так непомітно для батьків утворюється деякий фундамент майбутньої особистості дитини.

Дитина 4-5 років повинна вміти сама роздягатися і мати звичку акуратно складати свої речі, ставить на місце взуття.

Звички формують тоді, коли вперше виникає новий вигляд діяльності дитини, коли вперше у неї з’являються нові речі, нові обов’язки тощо. Дорослі повинні дуже уважно ставитися до всіх тих дій і обставин, що виникають у житті дитини вперше. Не поклопочуться батьки вчасно закласти хорошу звичку – і замість неї може стихійно виникнути інша, часто шкідлива звичка.

Звички виховують справами. Дія перетворюється на звичку, якщо результат дає задоволення (схвалення, похвала, допомога, підтримка). Невдачі,неприємності заважають утворенню звички. Більшість дій має побутовий характер (наприклад, догляд у сім’ї за тваринами або рослинами), приносить дітям велике задоволення, саме завдяки наочному позитивному

результату ці дії швидко стають звичними.

Батьки повинні лише подбати про те, щоб результат був добре помітний самим дітям. Для вироблення звички особливо важливі перші враження, пов'язані з виконанням або невиконанням дії.

III. Помилки виховання

Дитину не можна примусити їсти. Згодом це може призвести до того, що вона не зуміє відрізнити свої, дійсні бажання від чиїхось сторонніх (склалася звичка підкорятися всупереч своїм відчуттям). Пізніше дорослі дивуються: чому вона курить? Адже це так шкідливо! Чому вона ні до чого не прагне? А тому що дитинство – час несвідомих узагальнень: негативне ставлення до їжі легко перетворюється на негативне ставлення до всього.

Удома дитині необхідно не іграшки, не морозиво, не телевізор і комп'ютер , а мама і тато, спілкування в чистому вигляді! Учитися разом із дитиною перетворювати «потрібно» на «хочу». Прибирання, готування та ін. можна перетворити на домашню лотерею з призом-сюрпризом. Гра – це єдиний спосіб для дитини дорослішати, залишаючись дитиною. Для дорослих – це єдиний спосіб знову стати дітьми, залишаючись дорослими.

Як позбутися шкідливих звичок? Звички однією обіцянкою «більше так не робити» не достатньо. По – перше, слід визначити причину звички і наполегливо її усувати; по-друге, справа часто не в безвіллі, а в невмінні знайти протидію поганій звичці.

Поширена помилка: звичку слід зруйнувати, викорінити. Кожна звичка відповідає якійсь потребі. Поступово змінюються потреби, а життєвий досвід підказує, що деякі звички з роками зникають. Якщо зникає потреба, що є в основі звички (або вона задовольняється, або припиняє бути актуальною), звичка безслідно зникає. Покарання дуже рідко сприяє зникненню звички.

Виховувати звички не слід ізольовано від виховання етичних якостей. Гарні звички лише тоді є основою сильного характеру, коли їх виховують в єдності з етичними переконаннями і духовними інтересами. Звички є засобом досягнення якої-небудь мети виховання, але не самоціллю (наприклад, виховання ввічливості потрібне не для того, щоб дитина «справляла враження», а тому що це робить спільне життя комфортним і приємним).